

Iedereen in Nederland heeft wel een mening over Suriname en over Surinamers. Maar zijn we ook op de hoogte van de situatie van kerk en zending in dat multiculturele land? Dit artikel geeft ons een informatief overzicht van de religieuze kaart van Suriname en het bepaalt ons bij het belang van theologisch onderwijs en evangelisatie voor specifieke doelgroepen.

Suriname

Rob Kool en Carl Breeveld
stichting Apóllos

Op 25 november 1975 werd Suriname een onafhankelijke republiek na ruim 300 jaar een kolonie van Nederland te zijn geweest. Op die dag werd de Akte van erkenning van de Republiek Suriname getekend door de toenmalige minister-presidenten van Nederland (Den Uyl) en Suriname (Arron). Velen emigreerden naar Nederland. Suriname zelf bleef wat het was: een overduidelijk multiculturele samenleving met grote verschillen in etniciteit, taal en religie. Een korte wandeling door Paramaribo - waar de helft van de bevolking woont, zo'n 200.000 mensen - brengt je in contact met Creolen, Hindoestanen, Javanen, Marrons (dat zijn naar het oerwoud gevluchte West-Afrikaanse slaven), Indianen, Chinezen, Buru's, Libanezen, Joden en gemengden. Zij spreken Nederlands, maar ook Sranan Tongo,

Sarnami Hindustani, Javaans, Marron- of Inheemse talen. In het centrum van Paramaribo vinden we de grootste synagoge en moskee van het land op een steenworp afstand van elkaar.

Veelkleurig

Aanhangers van het christendom, hindoeïsme, islam, boeddhisme en natuurgodsdiensten leven in relatieve rust met elkaar binnen één natie. Voor christenen is deze rijkgeschakeerde samenleving een enorme uitdaging om in gesprek te raken met anderen en hen te bereiken met het Evangelie. Sommige Surinamers nemen een voorbeeld aan Paulus die zich in zijn zendingsijver binnen een zeer divers Romeins rijk bewoog en zich niet schaamde voor het Evangelie.

De rijkge-
schakeerde
Surinaamse
samenleving
vormt een

– méér dan een ex-kolonie

Theologisch onderwijs

Het Apóllos Training Instituut (ATI) begon in 1994 met ruim 200 studenten uit vrijwel alle christelijke kerken. Initiatiefnemer was ds. Orlando Bottenbley (nu voorganger van 'Bethel' in Drachten), die het jaar daarvoor seminars mocht verzorgen op het zendingsschip Logos, dat in de haven van Paramaribo lag. Na gesprekken met verschillende leiders uit de kerken bleek er behoefte aan een interkerkelijke bijbelschool. In de afgelopen 13 jaar is door het werk van het Instituut het theologisch onderwijs in Suriname toegenomen. Oorspronkelijk kwamen de

docenten uit Nederland. Zij vlogen naar Suriname en gaven een week les, waarna de studenten zelfstandig aan de gang moesten met studeren en het uitwerken van opdrachten. Mensen als Henk Bakker, John Boekhout en Henk Veltman hebben zo een aantal jaren geholpen totdat het werk in Suriname zelfstandig verder kon.

De huidige directie en het docentenkorps bestaan volledig uit Surinamers. Studenten die aan het ATI hebben gestudeerd zijn op verschillende sleutelposities in 'christelijk Suriname' en daarbuiten te vinden. We noemen hierbij het onderwijs, kinder en jeugdwerk, pastoraat, radio en televisiewerk en evangelisatie. De afgestudeerden bewegen zich ook in seculiere kringen. Zo zijn ze te vinden in medische en paramedische beroepen, de handel, technologie en in de advocatuur. Velen zijn na het ATI verder gegaan met een andere theologische opleiding. Binnenkort worden de eerste afgestudeerden, *masters*, verwacht.

enorme
uitdaging om
anderen te
bereiken
met het
Evangelie

Religie in Suriname

Vanaf 1650 zijn er op godsdienstig vlak aardig wat verschuivingen geweest in Suriname. In de periode vóór 1650 was alleen de Indiase stamgodsdienst bekend. Vanaf 1664 was er lange tijd een sterk Joodse invloed in Suriname doordat een groep Joden uit Frans Guyana zich er succesvol vestigden. Er heerste godsdienstvrijheid. Er was een eigen rechtbank, eigen militie, recht om leden uit de kolonie te laten zetten en veel plantagebezit (in 1730 nog 29%). In 1825 werden de speciale privileges voor Joden afgeschaft. Van 1667-1795 was het christelijke (hervormde) geloof de staatsgodsdienst. Tussen 1830 en 1860 groeide het werk van de Evangelische Broedergemeente (Hernhutters) onder de slaven. Vanaf 1853 komen Chinezen als contract arbeiders naar Suriname en nemen de leer van Confucius mee. De Hindoestanen volgden in 1873 uit India en Pakistan en introduceerden het hindoeïsme en de islam. De Javanen die in 1890 uit Indonesië naar Suriname kwamen brachten de islam en het javanisme (een vermenging met pre-islamitische elementen). Zo ontstond in de loop der eeuwen een samenleving met een veelkleurige hoeveelheid aan godsdiensten.

Toerusting van Surinaamse docenten in Nederland wordt als een enorme ondersteuning ervaren. Serge & Maureen Andre was het eerste echtpaar dat enkele jaren terug in Nederland een hogere theologische opleiding volgde en stage liep in de baptistengemeente 'Bethel' in Drachten. Volgens hetzelfde concept zijn nu Reginald & Wilma Cairo en Jair & Sharalee Schalkwijk in Nederland. Sinds zijn terugkeer uit Nederland in 2004 is Serge Andre de directeur van het ATI.

Serge & Maureen Andre

Evangelisatie

Er worden in Suriname tal van initiatieven ontplooid die gericht zijn op het bereiken van de natie met het Evangelie. Naast grote campagnes, zijn er op meer structurele basis trainingen waaronder 'Evangelism Explosion', de school van gebed en binnenkort de 'school of evangelism'. Met name laatstgenoemde training zal kunnen voorzien in een belangrijke behoefte voor Suriname: het trainen van leiders op het gebied van evangelisatie en gemeentevermenigvuldiging.

Surinaamse
christenen
moeten
zich meer
profileren
in de
samenleving

Daaruit volgt dan dat gemeenteleden gemobiliseerd en toegerust worden voor nationale en wereldwijde evangelisatie.

Deze opzet is ingebed in het Surinaamse 'Decade of Advance project' dat loopt van 2007 tot 2017. In een tiental jaren worden ideeën en methoden voor gemeentevermenigvuldiging uitgewisseld en wordt er gericht gewerkt aan structurele evangelisatie en gemeenteplanting. Tevens worden op zowel lokaal, regionaal als landelijk vlak partnerschappen ontwikkeld om deze doelen te bereiken.

Interkerkelijke samenwerking

Er moet bij het overdragen van het Evangelie, vanwege de multi-etnische en multiculturele samenstelling van de bevolking, steeds in de context van de verschillende groepen gedacht worden. 'Sahaaita Kertab Samaadi' (SKS) is een interkerkelijk comité dat in 2001 is ontstaan om gemeenten en christenen te assisteren en te stimuleren om gehoorzaam te zijn aan de Grote Opdracht van de Heer om Zijn liefde te delen met de Hindoestanen van Suriname. Deze SKS-bediening is een duidelijk voorbeeld hoe gewerkt wordt aan het bereiken van een specifieke groep. Een soortgelijk comité, onder de naam 'Bebarengan', is onder Javanen bezig. Veel betrokkenen bij deze comité's zijn afgestudeerden van het ATI. Juist vanwege de erkenning en acceptatie van elkaar zijn zulke interkerkelijke initiatieven mogelijk geworden.

Mannenmars

Niet lang geleden vond er in Paramaribo een mannenmars plaats. Driehonderdvijftig christenmannen wilden zo getuigen van hun geloof in Jezus Christus en de ommekeer die Hij in hun leven heeft bewerkt. Vanaf 1999 zijn er door de stichting *Man Mit' Man* (mannen ontmoeten elkaar in Christus) regelmatig

mannenconferenties georganiseerd. Dit was echter de eerste keer dat besloten werd de straat op te gaan. "Het streven is erop gericht om uiteindelijk 1000 man op de been te krijgen. Dan pas kunnen we spreken van een *thousand men's march*", aldus Robinson Jokhan, één van de leiders van *Man Mit' Man*. De stichting richt zich speciaal op mannen en hun gezinnen. Omdat er verhoudingsgewijs meer vrouwen dan mannen tot bekering komen, wil men zo deze specifieke doelgroep met het Evangelie bereiken.

Politiek

Surinaamse christenen moeten zich maatschappelijk meer profileren. Deze kreet klinkt steeds duidelijker vanuit de kerken. De politieke partij voor Democratie en Ontwikkeling in Eenheid (DOE) heeft zich onder meer op basis hiervan omgevormd tot een christelijke partij. Uitgangsgedachten zijn de tien geboden en de leer van Jezus Christus. De partij wil op deze wijze verschil maken in de Surinaamse politiek.

Zegen

Velen vinden dat Suriname een gezegend land is, omdat écht grote rampen over het algemeen aan hen voorbij zijn gegaan. Maar in het hart van velen brandt het verlangen dat van Suriname gezegd kan worden: "Gelukkig het volk dat de Heer als zijn God heeft" (Psalm 33:12). Dát pas is de ware zegening van Suriname.

www.apollos.nl

Verschuivingen

In 1964 en 2004 hebben twee volkstellingen plaatsgevonden. Het is interessant om te zien dat er in die tussenliggende 40 jaar veel veranderd is op godsdienstig gebied.

- Hoewel de meeste Surinamers nog steeds een godsdienst aanhangen, is er een snel groeiende groep die geen godsdienst (meer) heeft.
- De drie grote godsdiensten van de wereld zijn ook in Suriname het grootst en 88% van de bevolking behoort tot één van deze drie godsdiensten.
- Van de drie grote godsdiensten is alleen het christendom relatief gegroeid, terwijl het hindoeïsme en islam zijn afgenomen. In 1964 waren er ongeveer evenveel hindoes en moslims samen (47%) als christenen (46%), maar die verhouding is behoorlijk verschoven: nu zijn er beduidend meer christenen (49%) dan hindoes en moslims samen (39%).
- Het animisme (stamgodsdienst) is afgenomen, maar aan de andere kant zijn er wat andere godsdiensten bijgekomen.

Relatie christendom en bevolkingsgroepen

Leggen we de relatie tussen het christendom en de genoemde etnische groepen dan zien we het volgende beeld. De Creolen (afstammend van de slaven die vanuit Afrika naar Suriname werden getransporteerd) zijn nog steeds voor het allergrootste deel christen (94%). Onder de Hindoestanen is het hindoeïsme dominant (bijna 80%), met een kleinere groep moslims en een nog kleinere, maar groeiende groep christenen. Hoewel deze bevolkingsgroep maatschappelijk 'hoog op de ladder' staat, is het aantal zelfmoordpogingen (vooral onder jongeren) relatief erg hoog. Vanuit de kerk wordt in Paramaribo een opvanghuis voor Hindoestaanse meisjes gerund. Onder de Javanen blijft de islam belangrijk (ca. 75%), maar de groep christenen is behoorlijk toegenomen: vanaf 1964 tot ca. 17% in 2004. Zes van de tien Marrons waren in 1964 aanhangers van de stamgodsdienst en 4 waren christen. In 2004 is het omgedraaid en zijn zes van de tien Marrons christen. De groep 'gemengden' is voornamelijk christen (80%), de overigen hebben geen godsdienst of zijn aanhanger van de islam en in mindere mate van andere godsdiensten. De groep 'inheems' (Indianen) is grotendeels christen (90%). Van de Chinezen zegt slechts een kwart dat zij christen zijn, terwijl een iets groter deel geen godsdienst heeft. Ongeveer 10% hangt een andere godsdienst aan (maar géén islam of hindoeïsme), terwijl van 34% de godsdienst onbekend is. De Surinaamse samenleving is dus wat godsdienst betreft behoorlijk in beweging. En dat laat zien dat er kansen en mogelijkheden zijn voor het Evangelie.